

talls; d'altra banda tindrem en compte que, tractant-se dels setrills, el plural s'usa mol sovint (els usats per portar, guardar aigua etc., i recordem les setrilleres, sempre dues o quatre); partint de la variant amb *t* no emfàtica (que hem demostrat com base forçosa de *setra/setre/sitra* i tots) des d'un plural *sitäl* o *satäl* es passava naturalment al *cefél* aragonès i amb repercussió el nostre *sitrell* i l'*azetrelho* de 1038. Llavors: *setrill* hauria nascut d'una imela de tipus granadí? O de canvi de sufix romànic (*cordell/cordill, coquill* etc.). També es podria pensar per a una altra de les formes en alguna variant aràbiga en singular. Potser alteració romànica d'aquell *saital* que registren tots els lexicògrafs clàssics? Potser tindríem alteració en *s-t-y-la* que registra Beaussier definint (oportunament per a nosaltres) «gobelet, petit bol»: val a dir que això de *ser* un diminutiu del tipus corrent que es vocalitzaria normalment *sutaïla*.

Cal deixar en suspens molts detalls. De tota manera ara crec que queda bastant ferm que formes tan antigues com els nostres *sitrell/setrill* [Ss XII-XIV] i els *azetrelho/azetrel* de la llengua veïna [1038] venien ja formats de l'àrab i no es crearen per derivació romànica.

DERIV : *Setró*: «que entrassen dins, de nits, hòmens molts, ab *cetrons* a les espatles, plens de pa o de farina», Eiximenis (*Regiment*, § 319) és dubtós que sigui err per *serró*, *AlcM* (un cassó gros?). *Setrot*. «dos *cetrots* de argent ochovats --- ab ses anses ---», Bna. 1540 (*Ardits* IV, 15); 'espècie de gros cassó, d'uns tres litres, per a la bassa o per a adob líquid' Vilafranca del Penedès (1955); 1546 (*AlcM*), *sitrot*: «lo picher o *citrot*: urceolus, gutturnium», OPou (*TbPu*, 186), sense dubte la forma gironina corresponent a la val. *pitxer*. *Setrina*; *setrinejar*; *setrineria*. trets secundàriament de la pron. dial. mall. *setri* per *setriyl* *Sitrella* (supra); o *setrilla* [DAG]; *sitrellet*, *sitrelletot*. *Sitrera* *Sitriera*, de *setrilla*, supra; *sitrieta* [1412, Vic, DAG]. *Setrilleres* [Belvitges], o *sitrelleres*: aquest vulgarment, a diferència de *sitrell*, també se sent bastant en català central. *Setrillam* [Labèrnia]. *Setrillada* [Labèrnia]. *Setriller*. *Setrilló*; *setrillonejar* (o *setrió*, *-ionejar*).

¹ Crida l'atenció una data tan antiga; el publicador crec que és Serra i Vilaró, bona garantia, en tot cas no triguen gaire les dades següents; encara que la grafia següent *culera* per *cull*-fa creure que això pot representar *setrill* o *setriyl*, no està descartat que sigui *-l* des del punt de vista històric. Algú ha cregut de vegades: (a) que *sitrelleres* sortí de *setrilleres* per metàtesi (fenomen impossible en posició tònica) i és des d'aquell que es creà *sitrell*, i (b) des d'aquesta creació secundària s'extragué *sitra*: fins i tot això últim ara em sembla dubtós però el supòsit (a) és insostenible, no sols per l'antiguitat de *sitrell* i la manca de documentació antiga de *sitrelleres/setrilleres*, sinó per la importància menor d'aquest atuell i pel fet que a la major part del territori lingüístic es diu *vmagreres* —² També *setrill* figura en el monoverbí *Canvié*. no sols *setra* SGuarner de-

fineix en el seu glossari «*setrill*: recipient de llauna per a l'oli», «*setra*: mena de cullera metàl·lica amb un llarg mànec perpendicular, que s'empra per a repartir gelat».

Setrot, V. *setra* *Setsams, setsamaire*, V. *set* num. *Setzalar, setze, setzò, setzena*, V. *sis* *Seu* f 'centre d'autoritat, d'església etc', V. *seure*

SEU, adj. i pron. poss, antigament *sua* fem: del ll. vg. SEUS, SUA, creat pel ll. vg. tardà en lloc de SUUS, SUA, SUUM, per analogia de MEUS/MEA □ 1ª doc: orígens

Ens podríem excusar totalment de parlar d'aquest pronom i dels pronoms connexos *son/sa*, i reflexiu *si*, com a qüestió pertanyent per enter a la gramàtica. Ens limitem a donar algunes dades soltes sobre fets mal coneguts o detalls poc accessibles. Per a moltes coses es pot remetre als estudis sobre les *VidesR* (*LleuresC*, 314-316; *VidesR*, vol 1, §§ 38, 27), i els nostres articles *TU* i *ES*

El concepte corrent és que el femení de *seu* fou sempre *sua* fins a la fi de l'E. Mj. i un poc més enllà. En realitat el canvi fou bastant més lent o progressiu en la llengua viva; i, sobretot, començà des de molt abans, especialment en el N. del domini, com ja vaig assenyalar en aqueixes pàgines de *LleuresC*.

El femení analògic començà d'aparèixer esporàdicament des de bastant antic; guanyà terreny lentament en la llengua parlada i molt poc en la llengua literària. D'altra banda primer es digué pertot *seya* i no pas *seva*, i aquella forma resta encara en vigor en ross., val. i moltes zones rurals del Princ. (a les Balears s'ha extingit però és perquè allà el fonema *y* entre vocals s'ha canviat sempre oralment en *v*: *diven* 'diuen', *creveta* 'creueta' etc.).

En rossellonès la forma *seua* ja es troba a les *Vides de Sants R*, *seues gens* 19r1. S'hi observen diferències entre els diferents traductors i escribes que s'hi succeïren: en certes parts el ms. més antic P va més enllà que el posterior (B, de c. 1400): de *seua* hi ha força més exemples passada la 1/5 part de l'obra; i en algun d'aquests, B replica amb *sua*; en passatges posteriors (91r2, n. 38, 90r2) passa el contrari: *sua* en P: *seua* B, a les nn. 33 i 46a; en 91r1, n. 33a, tots dos coincideixen en «la *seua cara*»; 92r1: *seues* --- *mies* B però *sues* --- *mies* P, ço que mostra al mateix temps que el vulgarisme *seua* havia prosperat un poc més que *meua*. D'altra banda hi ha les *tues aurelles* en P, però *teues* en B, 93v2, n. 97, anàlogament 95r1, n. 57; encara que els casos en què P i B coincideixen en *tua* (p. ex. 94r1, nn. 27-28) predominen molt. En el f° 97v1 i 97v2 hi ha en B molts casos (uns 15) de *meua, teua* (nn. 124, 31, 140, 147 etc.) i *seua*: en tots ells la forma en *-eua* sense excepció, mentre que P, porta en general *mia, tua, sua*, amb alguna excepció: *fila meua* n. 144, *la teua mort* n. 147.

D'això es desprèn que els monjos traductors encara posarien *sua* en la major part dels casos, i que *meua* era un neologisme que estava prosperant a Ross. entre